

iş sağlığı ve güvenliği
kavramı ve gelişimi
Ünite 1

iş sağlığı ve güvenliği kavramı ve gelişimi

2

ünite başlıkları

- 1.2. İş ve Sağlık İlişisini Belirleyen Faktörler
- 1.2.1. Fiziksel Etkenler
- 1.2.2. Kimyasal Etkenler
- 1.2.3. Tozlar
- 1.2.4. Biyolojik Etkenler
- 1.2.5. Ergonomik Etkenler
- 1.2.6. Psikolojik Etkenler

- 1.1. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kavramı
- 1.1.1. İş Kazası Tanımları
- 1.1.2. İş Kazası Yasal Tanım (5510 sayılı yasa)

1.3. Uygun İşe Yerleştirme

1.4. İş yeri Ortam Faktörlerinin Değerlendirilmesi

1.5. Sağlık Muayeneleri
1.5.1. İşe Giriş Muayeneleri
1.5.2. Kontrol Muayeneleri
1.5.3. Ek ve Tamamlayıcı Muayeneler

1.6. İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Sağlanması

konuya özgü kavramlar

Sağlık ve Meslek Hastalığı

Sağlık: Yalnızca sakat ve hasta olmamak değil aynı zamanda fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden de tam bir iyilik halinde olmak olarak tanımlanır.

Meslek hastalığı: Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özrürlülük halleridir.

Kaza ve Yaralanma

Kaza: Önceden planlanmamış, beklenmedik bir anda ortaya çıkan yaralanmalara, can ve mal kaybına sebep olan olaylara denir. Kazaları şöyle sıralayabiliriz.

Yaralanma: İş kazaları sonucunda insan vücudunda oluşan parçalanma, kanama olaylarına denir.

1.1. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kavramı

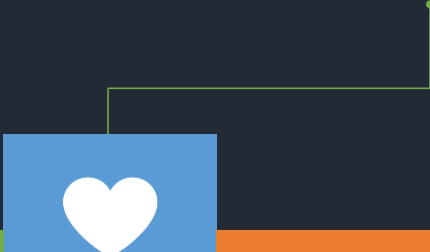
İş sağlığı ve güvenliği çalışanların sağlık ve güvenlik konuları ile ilgili bir alandır. Sanayi ve teknolojinin hızla gelişmesi, yeni iş sahalarının açılmasıyla birlikte yeterli önlemlerin alınmaması durumunda, çalışanların sağlığını ve güvenliğini tehdit eden sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarında öncelikli amaç, çalışanların sağlığını korumaktır. İş yeri ortamında bulunan teknik ekipmanlar ile çalışma koşullarından kaynaklanan çeşitli riskler nedeni ile çalışanların sağlığı bozulabilir. Sağlığı bozulan ve hastalananların teşhis ve tedavisi de bu uğraşların içine girer, iş yeri ortamında bulunan bu riskleri kontrol altına almak, iş yerini sağlıklı ve güvenli bir yer hâline getirmek ve bu ortamda bulunan ve çalışan kişilerin sağlığının olumsuz etkilenmesinin önüne geçmektir.

İş sağlığı ve iş güvenliği çalışmalarının iki temel boyutu vardır:

Çalışanların sağlığının yapacakları işle ilgisini araştıran, belirleyen ve iş yeri ortamında oluşabilecek bazı risklere karşı alınacak tıbbi koruma yöntemlerini uygulamak ve iş yerindeki çalışmalar esnasında sağlık sorunu olanların hastalıklarının teşhis ve tedavisi ile hastalığın yapılan işle ilgisini araştırarak gerekli önlemleri almak şeklinde ifade edilebilecek olan tıbbi boyuttur. Bu ilgi alanına "İş Hekimliği" adı verilebilir.

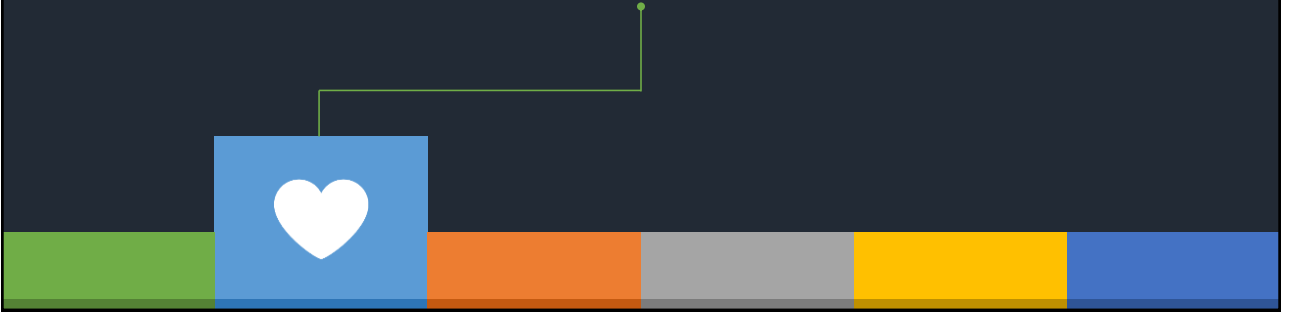
Ayrıca iş yeri ortamdaki sağlık ve güvenlik risklerinin saptanması, bununla ilgili ölçümler yapılması ve bu risklerin kontrol altına alınması şeklindeki uğraşları içeren ve konunun daha çok teknik-mühendislik yanını oluşturan "İş Güvenliği" boyutudur. İş yeri ortamında sağlıklı ve güvenli bir ortam oluşturmak için yapılan tüm çalışmaları kapsadığı için "İş Hijyeni" olarak da adlandırılmaktadır.

Her iki grup çalışmalar “İş Sağlığı ve İş Güvenliği” bütünü oluşturur.

İş sağlığı ve iş güvenliğinin amacı; tehlikelerden çalışanları korumak, zarar verici etkileri asgariye indirmek, mümkünse ortadan kaldırmak, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik hâlini hedefleyip yaşam kalitesini yüksek tutarak çalışanların mutlu olmalarını sağlamaktır.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının bir bölümü **ölümle**, bir bölümü ise **sakatlanma** ve **yaralanmalarla** sonuçlanmaktadır. Bu olayların manevi üzüntüsü ve meydana gelen maddi zararın ve millî servet kaybının büyüklüğü, insanların iş sağlığı ve iş güvenliği üzerinde önemle durmalarının önemli nedenleridir.

8

İşverenler; maddi ve manevi menfaatleri nedeniyle, çalışanlar; doğrudan etkilenen kişiler olarak, devlet ise, vatandaşlarının sağlığını ve mutluluğunu düşünmek zorunda olduğu için iş sağlığı ve iş güvenliği konusu ile yakından ilgilenmek durumundadır.

Bir başka ifade ile iş sağlığı ve iş güvenliğinin amacının;

Çalışanları korumak,
Üretim güvenliğini sağlamak,
İşletme güvenliğini sağlamak olduğu kabul edilebilir.

1.1.1. İş Kazası Tanımları

Dünya Sağlık Örgütü (WHO):

Önceden planlanmamış, çoğu kişisel yaralanmalara makinelerin, araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır.

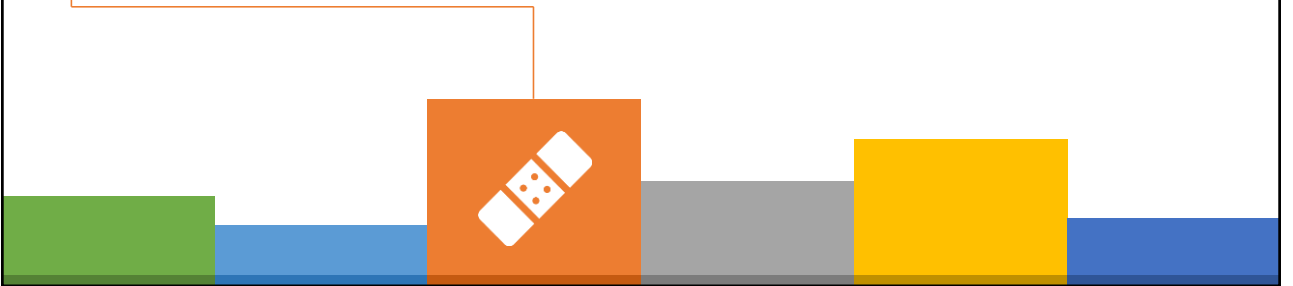
Uluslar arası Çalışma Örgütü (ILO):

Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınamamış olan etrafa zarar verebilecek nitelikteki olaylardır.

1.1.2. İş Kazası Yasal Tanım (5510 sayılı yasa)

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özre uğratan olaydır.

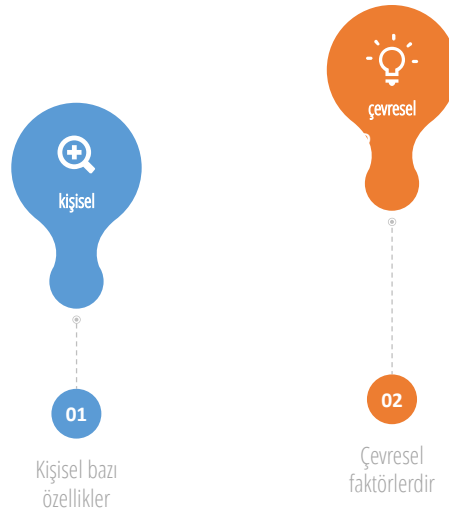
Hangisi İş Kazasıdır?

1. Paydos saatinde: Top oynarken , Dinlenirken Yaralandı ?
2. Yemek saatinde yemek yerken; Elini kesse ?
3. İş yerinde intihar ederse ?
4. Kalp krizi geçirse veya bir hastalık nedeniyle ölse ?
5. Bir apartman kapıcısı; Kat sakinlerinin gereksinimleri için bakkala giderken yolda kaza geçirse ?
6. İşveren; Şoförünü kendi özel işi için görevli olarak bir yere yollasa ve yolda kaza olursa ?
7. İşverence sağlanan ve işe geliş-gidişlerde kullanılan toplu taşıma araçlarında kaza olması durumunda?

1.2. İş ve Sağlık İlişisini Belirleyen Faktörler

İş yerlerinde, çalışanların sağlığı üzerinde etkili olan, bir anlamda iş ve sağlık ilişkisini belirleyen başlıca **iki grup faktör vardır**

Kişisel faktörler:

Kişisel faktörler: Kişinin yaşı, cinsiyeti, genetik özellikleri, beslenme durumu, sigara, alkol vb. alışkanlıkları ile yaşadığı çevrede bulunan bazı faktörler bir araya gelerek bir insanın sağlık durumunu belirler. Bu etkileşim sonucunda da kişi sağlıklı olabilir veya sağlığı değişik seviyelerde bozulmuş olabilir. Bu sağlık bozulması, bazen çok hafif derecede olabilir ve kişide önemli bir hastalık tablosuna yol açmaz. Bazı durumda ise sağlık bozulması ileri derecede olabilir ve kişide ciddi bir hastalık tablosu ortaya çıkabilir, hatta bazen kişi, bu hastalık yüzünden hayatını da kaybedebilir.

Çevresel faktörler

Çevresel faktörler ise, işçinin çalıştığı iş yeri ortamında bulunan çeşitli sağlık riskleridir. Değişik işyeri ortamında bulunan sağlık riskleri pek çoktur. Fiziksel faktörler ya da etkenler, kimyasal etkenler, tozlar, biyolojik etkenler, ergonomik etkenler, psikolojik etkenler şeklinde gruplandırılması, sık olarak yapılan bir yaklaşımdır.

1.2.1. Fiziksel Etkenler

Fiziksel etkenler başlıca;

Gürültü

Vibrasyon (Titreşim)

Aydınlatma

Termal Konfor Şartları

Havalandırma

Radyasyon

Basınç Değişimleri
olarak sıralanabilir.

a) Gürültü

1.2.1

Genellikle istenmeyen ve rahatsız edici sesler gürültü olarak tanımlanır. İşçi sağlığında ise gürültü işitme duyusunun azalmasına veya sağlığının bozulmasına ya da başka tehlikelerin oluşmasına neden olan seslerdir.

Gürültüyü oluşturan etkenler:

- Gürültüyü oluşturan sesin şiddeti
- Gürültüyü oluşturan sesin frekans dağılımı
- Gürültüden etkilenme süresi
- Gürültüye karşı kişisel duyarlılık
- Gürültüye maruz kalanın yaşı
- Gürültüye maruz kalanın cinsiyeti

1.2.1.

Gürültü

a) Gürültü

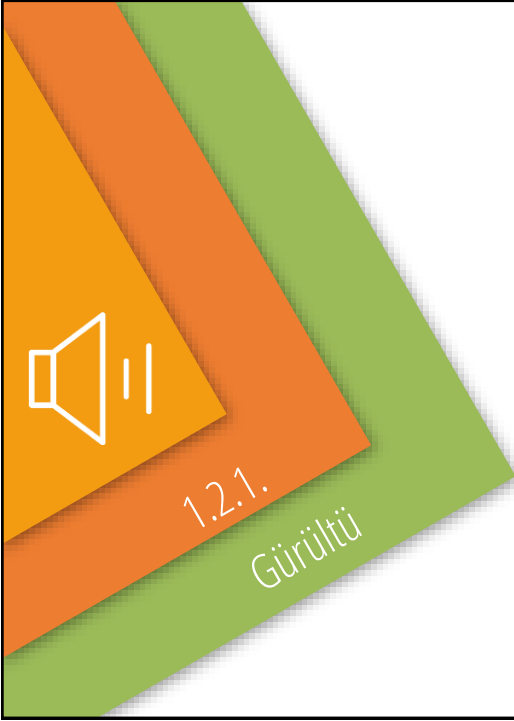
1.2.1

İş yerinde gürültü kaynakları:

- Fırın ve motorların ateşleme gürültüleri
- Transformator ve dinamoların oluşturduğu sesler
- Çevirici dişli, motor ve makinelerden gelen titreşim ve sürtünme sesleri
- Dövme, perçinleme, çakma makineleri ile kesici, ezici ve biçim verici makinelerin sesleri

Gürültünün Etkileri: Fiziksel Etkiler: Geçici veya sürekli işitme bozuklukları oluşabilir.

Fizyolojik Etkiler: Kan basıncı artışı, dolaşım bozuklukları, solunumda hızlanma, kalp atışlarında yavaşlama, ani refleksler gözlenebilir. Psikolojik Etkiler: Davranış bozuklukları, aşırı sinirlilik, stres hali gözlenebilir. Performans Etkileri: İş veriminin düşmesi, konsantrasyon bozukluğu, hareketlerin yavaşlaması gözlenebilir.

b) Titreşim

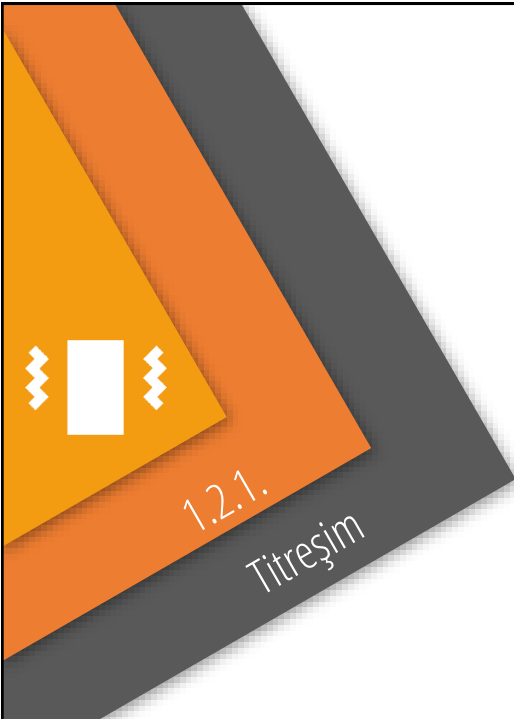
1.2.1

Titreşim ses dalgaları gibi belirli aralıklarla tekrarlayan mekanik bir enerjidir. İletim ve etkileme derecesi, titreşimin frekans ve şiddetine bağlıdır.

İş yerlerinde titreşim kaynakları olarak araç ve makinelerin salınımlı hareketleri, makinelerin bağlantı parçaları arasındaki çarpışma ya da sürtünme, makine gövde ve parçalarının montajında kullanılan darbeli çekiç, matkaplar gibi araçlardır.

Lokal titreşimde (taşınabilir testere, rende makineleri vb.) el ve parmaklardan vücuda ulaşan titreşim, dolaşım sistemini etkileyerek el, kol ve parmakta ağrı, bükülme zorluğu, aşırı duyarlılıklar meydana getirebilir.

Tüm vücut vibrasyonu; traktör, inşaat ve yol makineleri, kamyon kullanımı, dokuma tezgahları ve çimento endüstrisinde etkilenilen titreşimlerdir. Burada, en belirgin değişiklikler, oksijen tüketimi ve solunum hızındaki artıştır. Sindirim ve kemik sisteminde doku zedelenmesi, denge sağlamada zorluk, bel ağrısı, mide ağrısı, üriner rahatsızlıklar, baş ağrısı ve uykusuzluk oluşturur.

c) Aydınlatma

1.2.1

İyi bir iş yeri aydınlatması yapılan işe göre yeterli şiddette, tek düze, iyi yayılmış, gölge vermeyen ve göz kamaştırmayan aydınlatmadır.

Doğal aydınlatma, gündüz aydınlığı, güneş ile olan aydınlatmadır.

Yapay aydınlatma, ampul ya da floresanlarla direkt, yarı endirekt ve endirekt olarak yapılan aydınlatmadır.

Yetersiz veya uygunsuz aydınlatma sonucunda, görme fonksiyonunda zorlanmalar, göz yorgunluğu, gözlerde batma, yanma, kızartı olur, ileri derecede etkilenme ile görme bozulur. Ayrıca, iyi ve yeterli derecede aydınlatılmamış bir ortamda yapılan çalışmalarda (ağaç işleme tezgahları, torna tezgahları gibi tehlikeli makinelerin kullanılması ile) iş kazaları artabilir.

1.2.1.

Aydınlatma

d) Termal Konfor Şartları (ısı, nem, havalandırma)

1.2.1

Çalışma ortamlarının ısısının ve neminin çalışan iş koluna göre bulunması gereken miktarı değişiktir. Vücut ısısını kontrol eden büyük faktör çevre ısısıdır. Isı arttıkça sinir sistemi etkilenir, kas kuvveti düşer, nabız yükselir, yorgunluk artar, ağrılı kas krampları oluşur, baş ağrısı, mide bozuklukları, iştah azlığı, uykusuzluk vb. değişiklikler oluşabilir.

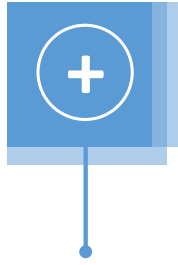
Soğuk, özellikle nemli ortamdaki hareketsizlerde ayaklar ıslak ve sıkı giydirilmişse daha fazla etkili olur. Isı azaldıkça ayaklarda şişme, kızartı, yanma, eklem romatizması gelişebilir.

Uygun olmayan termal konfor şartlarında daha yavaş çalışmayla verimlilik azalır, iş kazalarının oranı artar. Dolaşım bozuklukları, el becerilerinin azalması, soğuk algınlığı, üşüme, kas ve eklem hastalıkları, genel bezginlik ve iş hevesi kayıpları oluşabilir.

1.2.1.

Termal Konfor Şartları

Yüksek sıcaklık riski olan işler

Metallerin eritilme işleri
Demir döküm işleri, dökümhaneler
Metalden eşya imali
Cam sanayi
Porselen ve seramik üretimi
Tekstil endüstrisi
Gıda maddeleri imalatı, fırınlar

Düşük sıcaklık riski olan işler

Gıda endüstrisinde soğuk hava depoları
Yol bakımı – açık alan
Telefon, elektrik bakımı
Deniz (balıkçılar vb), deniz feneri
Dağ (sporcular, dağcılar, kayakçılar)

e) Radyasyon

1.2.1

Enerjinin elektromanyetik veya parçacık modeliyle taşınması radyasyon olarak tanımlanır.

Kısa dalga boyulu olan ışınların (mor ötesi ışınlar) deri ve gözde tahriş edici etkisi vardır. Gözlerde yanma, kaşıntı, sulanma, ağrı meydana gelir. (Kaynakçılıkta gözlük kullanmadan kaynak yapılması gibi) X ve gama ışınları ise bazı kanserler ve genetik bozukluklara yol açar.

Uzun dalga boyulu radyasyonun ise sıcaklık artırıcı etkisi vardır. Özellikle kızıl ötesi ve mikro dalga ışınlarına bağlı olarak sıcaklık artması sonucu bazı bozukluklar ortaya çıkar. Cam üflemlerde erken yaşta katarakt meydana gelebilir. Ayrıca hematolojik hastalıklar, kalıtsal etkiler, cilt kanserleri, mide bulantısı, iştahsızlık, kusma, saç dökülmesi ortaya çıkar.

1.2.1.

Radyasyon

f) Basınç Değişimleri

1.2.1

Alçak basınç ve yüksek basınç altında çalışanlarda birtakım etkilenmeler olur.

Basınç değişikliklerinden etkilenmelerle dalgıçlarda, sünger avcılarında, dağcılarda, uçaklarda çalışanlarda kulak uğultusu, sinüslerde ağrı, duyma bozuklukları, kaşıntı belirtileri, karın ağrısı, kemik ağrıları, sarhoşluk hâli gibi tüm vücudun etkilenmesiyle çalışma yeteneğinin kaybı ve hatta ölüme varan iş kazaları oluşabilmektedir.

Yüksek rakımlı yerlerde düşük atmosfer basıncı nedeniyle oksijen basıncının azalmasına bağlı belirtiler görülebilir.

1.2.1.

Basınç Değişimleri

1.2.2. Kimyasal Etkenler

Çevrenin normal yaşama uygun kimyasal bileşimini az veya çok değiştiren etkenlere genel olarak "**Kimyasal Etkenler**" denir.

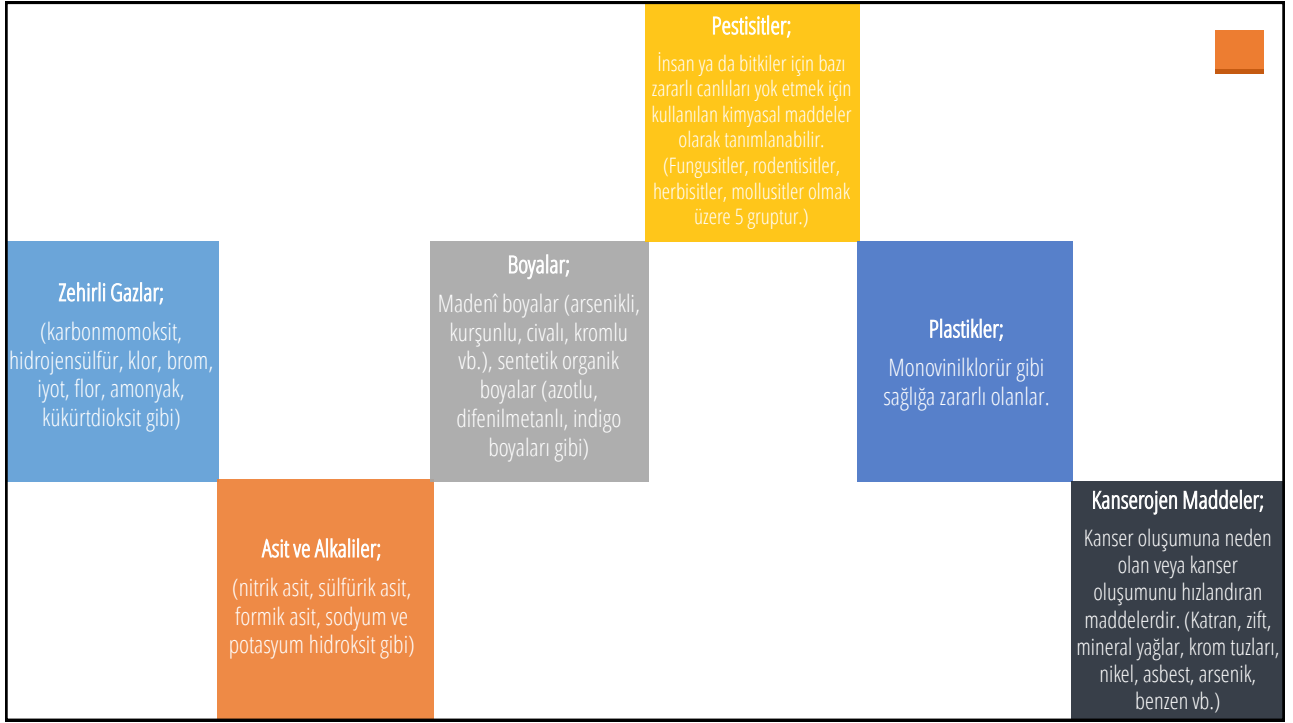
Endüstrinin her dalında, atölyeler, laboratuvarlar, sokaklar hatta evlerde organik ve inorganik bileşiklerle, insektisitler, ilaçlar, gaz, buhar, duman ile insanlar birlikte yaşamaktadır.

Bu maddelerin çevredeki oranları belirli düzeylerin üzerinde olunca, sağlığa zararlı olurlar.

Metaller; (kurşun, civa, manganez, nikel, magnezyum, selenyum, uranyum gibi)

Solventler; (çözücüler; benzen, toluen, trikloretilen, karbontetraklorür, alkolle, eterler gibi)

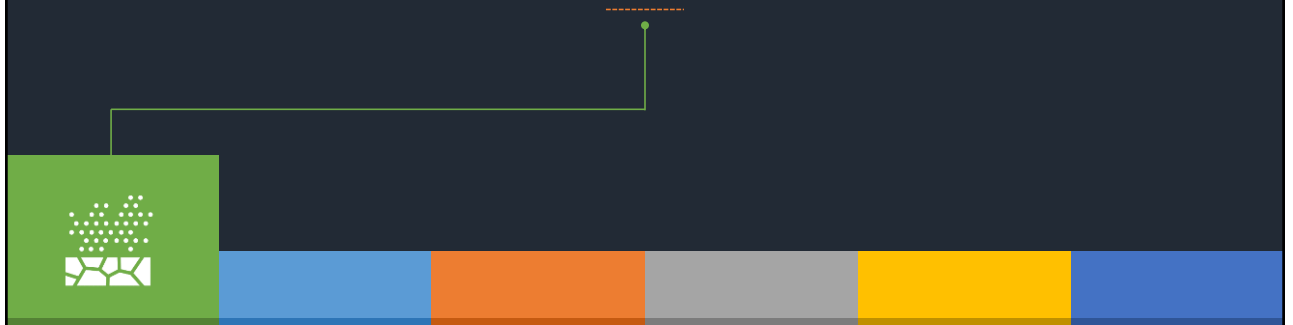

1.2.3. Tozlar

Tozlar, çapları 0.5-150 mikron büyüklüğünde olup, havada asılı duran katı parçacıklara "toz" denir.

Çalışma ortamında bulunan tozların akciğerlere girip birikerek etki yapması sonucunda oluşan hastalıklara "Pnömokonyoz" denir. Pnömokonyozlar, insanlık tarihinde belirlenen ilk meslek hastalıklarıdır.

Silisyum, asbest, uranyum, alüminyum, radyum, pamuk, keten, ağaç tozları vb. bu gibi hastalıklara neden olurlar.

1.2.4. Biyolojik Etkenler

Çalışma ortamındaki tehlikeli biyolojik etkenler bulaşıcı hastalıklara neden olabilir. Bunlar mikroorganizmalar, bakteriler, parazitler, mantar ve virüslerdir. (Şarbon, tetanos, viral hepatit, HIV, tüberküloz, tifo, brusellozis gibi)

İş yerleri ve çevresindeki çöplük, açık kanalizasyon, bataklık gibi yerlerde, özellikle de hastanelerin belirli bölümlerinde çok yüksek dirençli mikroorganizmaların varlığı bilinmektedir..

1.2.5. Ergonomik Etkenler

Çalışma yaşamında ergonomi, çalışma koşullarının insanın niteliklerine uygun hâle getirilmesi olarak değerlendirilmektedir.

İş yerlerinde ergonomik kuralların yerine getirilmesi, insanın sağlığı açısından olduğu kadar üretim ve verimlilik açısından da önem taşımaktadır. Ergonomi, çalışmayı insan anatomisine ve fizyolojisine uydurmaktır.

Çalışanların beden, boyut ve özelliklerine uygun olmayan oturma yerleri, tezgâh ve makinelerin tasarımında erişim noktaları, kontrol mekanizmalarının yerleşimi ve sinyal düzeneklerinin ergonomik tasarım hataları nedeni ile eğilme, uzanma ve zorlanmaya bağlı stres, uzun dönemde işe devamsızlık ve iş kazaları artmakta, işe uyum, iş hevesi ve verimlilik ise azalmaktadır.

1.2.6. Psikolojik Etkenler

Ruhsal veya fiziksel faktörlere bağılı olarak gelişen ve etkene özgü olmayan, koşullara uyum (adaptasyon) güçlüklerine karşı olan vücut reaksiyonlarına "stres" denilir. Nedenleri ruhsal ve sosyaldir. Örneğin iş yerinde geçimsizlik, işini kaybetme endişesi, ücret azlığı, terfi edememe, vardiyalar, dengesiz ücret sistemi, iş değiştirmeler gibi nedenler en çok rastlanılan stres sebepleridir.

30

1.3. Uygun İşe Yerleştirme

Kişinin zihinsel, fiziksel ve ruhsal kapasitesine uygun bir meslek seğmesi, en uygun ve verimli bir çalışma hayatını sürdürmesini sağlama bakımından çok önemlidir. Bir kimse, seğilen mesleğin gerektirdiği zihinsel, fiziksel ve ruhsal istekleri karşılayabilecek bir yapıda ve durumda değilse, kısa veya uzun bir süre sonunda o işi yapamayacak bir hâle düşer ve ağır bedeni ve ruhsal bozukluklar baş gösterir.

Bir hastalık veya kaza geçirmiş olanlara (anzalılara) eski işlerinin veya ona çok yakın işlerin ya da son durumlarına en uygun düşecek yeni bir işin mesleki eğitim yoluyla verilmesi, onların üretici hayata yerleştirilmelerinin sağlanmasıdır.

1.4. İş yeri Ortam Faktörlerinin Değerlendirilmesi

İşin insana ve insanın işine tam bir şekilde uyumunun sağlanması ve nihayet iş koşulları ve kullanılan zararlı maddeler nedeniyle çalışan insanın sağlığına gelebilecek zararların önlenmesi mümkün olur.

İşyerlerinde, aşağıdaki ortam faktörlerinin değerlendirilmesi gerekecektir:

1. Çalışma Salonu ve Çalışma Bankoları
 - a. Çalışma Sandalyesi
 - b. Çalışma Masası
2. Çalışma Yerinin Aydınlatılması
 - a. Doğal Aydınlatma
 - b. Suni Aydınlatma
3. Çalışma Yeri Havaasının Temiz Tutulması
4. Endüstride Buhar, Gaz ve Tozlarla Mücadelenin Esasları
5. Endüstride Havalandırma

1.4. İş yeri Ortam Faktörlerinin Değerlendirilmesi

İşyerlerinde, aşağıdaki ortam faktörlerinin değerlendirilmesi gerekecektir:

6. İyonizan Işınlardan (Radyoizotopların) Uygulanması Esnasında Meydana Gelebilecek Zararlara Karşı Koruma Tedbirleri
7. Çalışma Yerlerinde Mikro-Klima Koşulları (Termal Konfor Koşulları)
 - a. Yüksek Rölatif Nem
 - b. Sıcaklık Düşüklüğü ve Yüksekliği
 - c. Hava Hareketleri
 - d. Çevrede Bulunan Duvarlar, Eşya ve İnsanlardan Çıkan Isı Radyasyonunun Etkisi
8. Çalışma Yerlerinde Gürültü ve Titreşim Problemleri
9. İş Elbiseleri-Koruyucu Elbiseler ve Diğer Koruyucu Donanımlar
10. Soyunma-Giyinme Yerleri
11. Banyo ve Tuvaletler
12. Oturma-Dinlenme Odaları

1.5. Sağlık Muayeneleri

1.5.1. İşe Giriş Muayeneleri

Bir iş yerinde çalışacakların işe alınmalarından önce işyeri hekimi tarafından sağlık muayenesinden geçirilmeleri, işe elverişli olanların ve olmayanların ayrılması iş sağlığı biliminin temel kurallarındandır.

İşe giriş muayeneleri çalışacak iş türünün tüm özellikleri ve tüm olumsuz etkenler göz önünde tutularak bilinçli olarak yapılmalıdır. Çalışan-ış uyumunun sağlanabilmesi ve çalışma yaşamının insana uygun hâle getirilmesi için; çalışma ortamının düzenlenmesi, uygun teknoloji seçilmesi ve işçi işe girmeden muayenesinin usulüne uygun olarak yapılması gerekmektedir.

İşe giriş muayenesinde durum tespiti yapılarak her yerde çalıştırılması uygun olmayan engelliler ve kronik hastalığı olan risk grupları tespit edilmelidir. Yasa gereğince tüm tehlikeli işlerde çalışanlar, çocuk ve genç işçiler ile kadın işçilere işe girişte bir rapor düzenlenir.

1.5. Sağlık Muayeneleri

1.5.2. Kontrol Muayeneleri

İş-işçi uyumunu sağlamak üzere işçinin yerinin değişimine karar verilebilir. Bu tür iş değişimlerinde danışmanlık görevi işyeri hekiminin **1.5.2. a) Erken kontrol muayeneleri**

İşe giriş muayenesinden sonra en erken muayene yasal prosedürde 1 yıl sonra yapılmaktadır. Bazı iş kollarında bu 3 veya 6 ay sonradır. Ancak daha erken dönemde işe giriş muayenesinde tespit edilemeyen bir durum sonradan ortaya çıkarsa veya işe başladıktan sonra herhangi bir kimyasal madde veya etkene karşı reaksiyon gelişirse ya da işçide kronik hastalıklar nedeniyle duyarlılık oluştursa muayene sonucunda e aittir.

1.5.2. b) Aralıklı kontrol muayeneleri (Periyodik muayeneler)

Yasa gereğince tüm tehlike sınıflarında çalışanlara işe girişte bir rapor düzenlenmesi gerekmektedir.

1.5. Sağlık Muayeneleri

1.5.2. Kontrol Muayeneleri

1.5.2. c) Özelliği olan çalışanların kontrol muayeneleri

Çok tehlikeli ve tehlikeli işlerde çalışanlar; iş kazası ve meslek hastalığı yönünden risk altındadır. Birden fazla iş kazası geçiren işçilerde diğer işçilere göre iş kazası geçirme olasılığı daha fazladır.

Gelişme çağındaki olan çocuk ve genç çalışanlar (14-18 yaş grubu işçiler) gelişimlerini olumsuz yönde etkilemeyecek işlerde çalıştırılmalı ve daha sık aralıklarla kontrol muayeneleri yapılmalıdır. 14-15 yaş grubu çocuk çalışanlar, öğrenimleri engellenmemek koşuluyla hafif işlerde çalıştırılabilirler.

Kadınlar özel durumları nedeniyle risk grubu içerisinde değerlendirilir, gebe ve emzikli kadınlar risk grubu içerisinde daha da özellikli bir konuma sahiptir. Bu nedenle gebe ve emzikli kadınların, yaşların, malul ve özürlülerin fizyolojik özellikleri dikkate alınmalıdır.

1.5. Sağlık Muayeneleri

1.5.3. Ek ve Tamamlayıcı Muayeneler

Çalışanın işe girerken ve girdikten sonra belirli sürelerle çalışma ortamındaki risklere uygun olarak ek ve tamamlayıcı tetkiklerle beraber sağlık muayeneleri yapılmalıdır.

Gerekli kan, idrar, portör, odyometrik laboratuvar tetkikleri ve radyolojik grafiler uygun standartlarda tamamlanmalıdır.

1.6. İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Sağlanması

1.5.3. Ek ve Tamamlayıcı Muayeneler

İşverenler, iş yerlerinde, sağlıklı ve güvenli çalışma ortamını sağlamak amacıyla; iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini belirlemek, almak, uygulanmasını izlemek, denetlemek ve geliştirmek, iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek, işçilere ilk yardım ve acil müdahale ile önleyici ve koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerini vermekle yükümlüdür.

İş yerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinden işveren sorumludur. Ortak sağlık ve güvenlik biriminden hizmet alınması işverenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İşveren, iş yeri sağlık ve güvenlik birimi personelinin işbirliği içinde çalışmalarını sağlar. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları çerçevesinde, iş yeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik biriminin görevlerini yürütmesi için gerekli bilgileri bu birimlere aktarır.

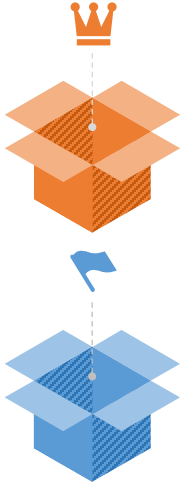
İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Sağlanması

İşverenler, iş yerlerinde, sağlıklı ve güvenli çalışma ortamını sağlamak amacıyla; iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini belirlemek, almak, uygulanmasını izlemek, denetlemek ve geliştirmek, iş kazası ve meslek hastalıklarını önlemek, işçilere ilk yardım ve acil müdahale ile önleyici ve koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerini vermekle yükümlüdür.

İş yerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesinden işveren sorumludur. Ortak sağlık ve güvenlik biriminden hizmet alınması işverenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İşveren, iş yeri sağlık ve güvenlik birimi personelinin işbirliği içinde çalışmalarını sağlar. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları çerçevesinde, iş yeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik biriminin görevlerini yürütmesi için gerekli bilgileri bu birimlere aktarır.

Kaynaklar

- İş Güvenliği Mühendisliği Eğitimi Ders Notları MMO, 2008
- ÇAĞLAYAN Yücel, Ahmet KILINÇ, İş Güvenliği Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992.
- Meslek Hastalıkları, ÇASGEM, Ankara, 2013
- Prof. Dr. GEREK N, İş Sağlığı ve İş Güvenliği, Anadolu Üniversitesi
- MEB Erkek Teknik Öğretimi Genel Müdürlüğü, İş Güvenliği, Ankara, 2001.
- Açık öğretim Fakültesi Yayını No: 868 Ekim 2009
- İşçi Sağlığı Prensipleri ve Uygulamaları, Kocaeli Üniversitesi Yayını,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile İlgili Genel Bilgiler, Ankara, 1993.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergileri, Ankara, 2004
- ESİN, A Yeni Mevzuatın Işığında İş Sağlığı ve Güvenliği MMO yayını,
- No: MMO/2004/363
- İş sağlığı ve güvenliği temel prensipleri, Benjamin O.Allı Cenevre 2001
- İş Güvenliği Uzmanlığı Sertifika Eğitimi veren Eğitim kurumlarının Eğitim Notları
- Casgem Eğitim Notları